

KOMISSION PÄÄTÖS,**tehty 11 päivänä heinäkuuta 2001,****valtioneuvoston päätöksestä, jonka Espanja on toteuttanut uusien yritysten hyväksi Navarrassa (Espanjassa)**

(tiedoksiannettu numerolla K(2001) 1762)

(Ainoastaan espanjankielinen teksti on todistusvoimainen)

(ETA:n kannalta merkityksellinen teksti)

(2002/893/EY)

EUROOPAN YHTEISÖJEN KOMISSIO, joka

ottaa huomioon Euroopan yhteisön perustamissopimuksen ja erityisesti sen 88 artiklan 2 kohdan ensimmäisen alakohdan,

ottaa huomioon Euroopan talousalueesta tehdyn sopimuksen ja erityisesti sen 63 artiklan 2 kohdan a alakohdan,

on mainittujen artikloiden mukaisesti kehottanut asianomaisia esittämään huomautuksensa ⁽¹⁾ ja ottanut huomioon nämä huomautukset,

sekä katsoo seuraavaa:

I. MENETTELY

- (1) Komissio sai Daewoo Electronics Manufacturing España SA:lle ⁽²⁾ sekä Ramondín SA:lle ja Ramondín Cápsulas SA:lle ⁽³⁾ myönnettyistä valtiontuista tehtyjen kanteluiden seurauksena aloitetussa menettelyssä koottujen tietojen perusteella tietoonsa ilmoittamatta jätetyn investointien verotukiohjelman. Espanja oli myöntänyt Álavassa sen perusteella verotukia, jotka muodostuivat eräille uusille yrityksille myönnetystä veroperustan alennuksesta. Komissio vastaanotti lisäksi epävirallisia tietoja, joiden mukaan samanlaisia toimenpiteitä oli toteutettu Navarrassa, joka on vastaava verotuksellisesti autonominen alue kuin Álava.
- (2) Komissio ilmoitti Espanjan kuningaskunnalle 17 päivänä elokuuta 1999 päivätyllä kirjeellä (viite SG(99) D/6865) päätöksestään aloittaa kyseistä tukea koskeva EY:n perustamissopimuksen 88 artiklan 2 kohdan mukainen menettely.
- (3) Espanjan viranomaiset pyysivät huomautusten esittämiseksi asetetun määräajan pidentämistä pysyvän edustustonsa 26 päivänä elokuuta 1999 päivätyllä, 30 päivänä

elokuuta 1999 saapuneeksi kirjatulla kirjeellä. Ne esittivät pysyvän edustustonsa 24 päivänä tammikuuta 2000 päivätyllä, 31 päivänä tammikuuta 2000 saapuneeksi kirjatulla kirjeellä huomautuksia kyseisen menettelyn mukaisesti.

- (4) Komission päätös menettelyn aloittamisesta on julkaistu *Euroopan yhteisöjen virallisessa lehdessä* ⁽⁴⁾. Komissio on kehottanut asianomaisia esittämään huomautuksia tästä tuesta kuukauden kuluessa edellä mainitusta päätöksestä julkaisupäivästä.
- (5) Asianomaiset eivät ole esittäneet huomautuksia komissiolle.
- (6) Alueellisella Ley Foral -lailla 8/2001 ⁽⁵⁾, joka oli annettu 10 päivänä huhtikuuta 2001, kumottiin 1 päivänä tammikuuta 2001 alkaneesta verovuodesta lähtien 30 päivänä joulukuuta 1996 annetun Ley Foralin 24/1996 ⁽⁶⁾ II luvun ensimmäinen jakso, joka muodosti kyseisten verotukien käyttöönoton oikeusperustan.

II. YKSITYISKOHTAINEN KUVAUS TUESTA

- (7) Komission saamien tietojen mukaan kyseisen verotukiohjelman käyttöönoton perustana oli yhtiöverosta 30 päivänä joulukuuta 1996 annetun Ley Foralin 24/1996 ⁽⁷⁾ II luvun ensimmäisen jakson 52–56 §. Mainittujen pykälien sisältö on seuraava ⁽⁸⁾:

”Ensimmäinen jakso

Kannustimet uusille yrityksille

52 § Verohelpotus

Tämän Ley Foralin voimaantulon jälkeen liiketoimintaansa aloittavat yritykset ovat oikeutettuja 50 prosentin verohelpotukseen verovuosien tuloksesta seitsemän vuoden kuluessa liiketoiminnan aloittamis-

⁽¹⁾ EYVL C 340, 27.11.1999, s. 52.⁽²⁾ Komission päätös 1999/718/EY (EYVL L 292, 13.11.1999, s. 1).⁽³⁾ Komission päätös 2000/795/EY (EYVL L 318, 16.12.2000, s. 36).⁽⁴⁾ Ks. alaviite 1.⁽⁵⁾ Julkaistu Navarran virallisessa lehdessä nro 51, 25.4.2001.⁽⁶⁾ Ley Foral 24/1996, julkaistu Navarran virallisessa lehdessä nro 159, 31.12.1996.⁽⁷⁾ Navarran virallinen lehti nro 159, 31.12.1996.⁽⁸⁾ Tässä lainataan vain määräyksiä, jotka ovat tarpeen tuen arvioimiseksi.

ta, kuitenkin enintään neljän verovuoden ajan, alkaen ensimmäisestä verovuodesta, jona ne mainitun jakson aikana saavuttavat aloiminnastaan positiivisen tuloksen.

[...]

53 § Edellytykset

1. Tämän verohelpotuksen saadakseen yritysten on täytettävä seuraavat edellytykset:

[...]

f) Yrityksen on kahden ensimmäisen toimintavuotensa aikana investoitava yrityksen toiminnassa käytettävään uuteen aineelliseen käyttöomaisuuteen vähintään 100 miljoonaa pesetaa [...].

[...]

g) Yrityksen on luotava vähintään kymmenen työpaikkaa kuuden kuukauden kuluessa liiketoiminnan aloittamisesta ja sen on pidettävä työvoima vuosittain keskimäärin tällä samalla tasolla siihen vuoteen asti, jona sen oikeus verohelpotukseen päättyy.

[...]

54 § Yhteensopimattomuus

Tässä jaksossa säädetyn verohelpotuksen saaneilla yrityksillä ei ole oikeutta tässä Ley Foralissa säädettyihin investointeja tai uusien työpaikkojen luomista koskeviin veroetuihin tai -kannustimiin liiketoiminnan aloitusvuoden ja verohelpotuksen viimeisen soveltamisvuoden välisenä aikana.

55 § Negatiivinen tulos

[...]

56 § Hakeminen ja laiminlyönnit

[...].

- (8) Komissio huomauttaa, että kyseisten verotukien kohteena on yritysten liiketoiminnan tuloksesta kannettava yhtiövero. Tarkasteltavana olevassa tapauksessa tuensaajat ovat yrityksiä, jotka ovat aloittaneet toimintansa 1 päivän tammikuuta 1997 jälkeen (eli mainitun Ley Foralin voimaantulopäivän jälkeen), jotka ovat investoineet uuteen aineelliseen käyttöomaisuuteen vähintään 100 miljoonaa Espanjan pesetaa (601 012 euroa) ja ovat luoneet vähintään 10 uutta työpaikkaa. Yrityksillä on oikeus mainittuun verohelpotukseen seitsemän vuoden ajan liiketoiminnan aloittamisesta.
- (9) Komissio toteaa, että kyseisen verotuen kohdeyritykset eivät harjoita tietynlaista toimintaa eivätkä kuulu tietyille

aloille eikä tukea voida siitä syystä katsoa tiettyyn toimintaan tai tietylle alalle myönnettyksi. Tarkasteltavana olevaa tukea ei ole suunnattu myöskään tietyille yritysyhmittä, kuten pk-yrityksille, sillä sitä voidaan myöntää kaikille yrityksille, jotka täyttävät edellä mainitut edellytykset.

- (10) Kasautumisesta muiden tukien kanssa huomautetaan lisäksi, ettei kyseisiä verotukia voida yhdistää muihin sellaisiin veroetuihin, jotka perustuvat vähimmäisinvestointeihin tai työpaikkojen luomiseen tiettyyn vähimmäismäärään saakka. Kyseisen verotuen yhdistäminen muihin kuin verotukiin on kuitenkin mahdollista. Tällaisia tukia ovat muun muassa vastaaviin investointeihin kohdistuvat avustukset, tuetut lainat, takaukset, pääomasijoitukset jne. Verotuki voidaan yhdistää myös sellaisiin verotukiin, joilla on erilainen määrätymisperuste (eli olosuhde, joka johtaa etujen myöntämiseen). Tällaisia tukia ovat esimerkiksi verohyvityksinä myönnettävät verotuet.
- (11) Menettelyn aloittamista koskevassa päätöksessään komissio muistutti, että toimenpiteiden verotuksellisella luonteella ei ole vaikutusta yhteisön valtiontukisääntöjen soveltamiseen, sillä EY:n perustamissopimuksen 87 artiklaa sovelletaan ”muodossa tai toisessa” myönnettyn tukeen. Komissio korostaa kuitenkin, että jotta toimenpide luokiteltaisiin tueksi, sen on täytettävä 87 artiklassa määritellyt neljä perustetta, joita kuvataan seuraavassa:
- (12) Komissio on huomauttanut ensiksikin, että 50 prosentin verohelpotuksen on muodostettava tuensaajille etu, joka alentaa liiketoiminnan harjoittamisen niille tavallisesti aiheuttamia kustannuksia alentamalla normaalin veron määrää.
- (13) Toiseksi komissio on katsonut, että verohelpotus merkitsee verotulojen menetystä, joka vastaa valtion varojen käyttöä verovaroilla kustannettavien menojen tavoin.
- (14) Kolmanneksi komissio on katsonut, että 50 prosentin verohelpotus vaikuttaa kilpailuun ja jäsenvaltioiden kauppaan. Koska tuensaajat harjoittavat sellaista taloudellista toimintaa, joka voi olla jäsenvaltioiden välisen kaupan kohteena, tuki vahvistaa tuensaajayritysten asemaa suhteessa muihin yhteisön markkinoilla toimiviin kilpailuviin yrityksiin. Tuki vaikuttaa tästä syystä jäsenvaltioiden väliseen kauppaan. Lisäksi tuensaajayritysten kannattavuus paranee niiden nettotuloksen (voitto verojen jälkeen) parantuessa. Tämän ansiosta ne pystyvät kilpailemaan tukiohjelman ulkopuolelle jääneiden yritysten kanssa.
- (15) Komissio onkin katsonut, että kyseinen verohelpotus on erityinen tai valikoiva siinä mielessä, että se suosii joitakin yrityksiä, sillä tukien myöntämiselle asetetut edellytykset sulkevat niiden ulkopuolelle yritykset, jotka on perustettu ennen 1 päivää tammikuuta 1997 (eli ennen mainitun Ley Foralin voimaantulopäivää), jotka investoivat alle 100 miljoonaa pesetaa (601 012 euroa) ja jotka

- luovat alle kymmenen työpaikkaa. Komissio on lisäksi katsonut tässä vaiheessa, että kyseistä verotukea ei voida perustella järjestelmän luonteella tai rakenteella.
- (16) Komissio on toisaalta arvioinut, että tuen valikoiva luonne johtuu myös veroviranomaisten harkintavallasta. Tarkasteltavana olevaa tukea ei myönnetä ilman erityisiä toimenpiteitä, vaan tukihakemukset tutkitaan Navarran maakuntaneuvostossa (Diputación Foral de Navarra), joka tekee tarvittaessa päätöksen tuen myöntämisestä.
- (17) Komissio on katsonut, että kyseinen verohelpotus on EY:n perustamissopimuksen 87 artiklan 1 kohdassa ja Euroopan talousalueesta tehdyn sopimuksen 61 artiklan 1 kohdassa tarkoitettua valtiontukea, sillä se täyttää kaikki tueksi katsomiselle asetetut neljä edellytystä, on jäsenvaltion valtion varoista myöntämää, vaikuttaa jäsenvaltioiden väliseen kauppaan ja vääristää kilpailua suuressa joitakin yrityksiä.
- (18) Koska tarkasteltavana oleviin verotukiin ei sovelleta ehtoa, jonka mukaan tuet eivät saa ylittää 100 000 euron rajaa kolmen vuoden aikana, komissio on katsonut, että kyseisiä verotukia ei voida katsoa tuiksi, joihin sovelletaan vähämerkityksistä tukea koskevaa sääntöä⁽⁹⁾ (*de minimis* -sääntöä).
- (19) Komissio on ilmoittanut, että jos on kyse valtiontuista, joihin ei sovelleta *de minimis* -sääntöä, tuet kuuluvat perustamissopimuksen 88 artiklan 3 kohdassa ja ETA-sopimuksen 62 artiklan 3 kohdassa määrätyn ilmoitusvelvollisuuden soveltamisalaan. Koska Espanjan viranomaiset eivät ole kuitenkaan noudattaneet tätä velvollisuutta, komissio on katsonut, että tukia voidaan pitää sääntöjenvastaisina.
- (20) Komissio on todennut, että vaikka tukien ehtona on vähimmäisinvestointien tekeminen ja työpaikkojen luominen tiettyyn vähimmäismäärään saakka, kyseiset verojärjestelmät eivät takaa alueellisia valtiontukia koskevien yhteisön sääntöjen noudattamista. Tästä syystä komissio on katsonut, että kyseisiä tukia ei voida katsoa investointi- tai työllisyystuiksi.
- (21) Komissio on sitä vastoin katsonut, että kyseiset verotuet ovat luonteeltaan toimintatukea. Ne vapauttavat yrityksen kustannuksista, joista se olisi joutunut vastaamaan tavanmukaisissa hallinto- ja toimintaolosuhteissaan.
- (22) Komissio on muistuttanut, että toimintatuet ovat periaatteessa kiellettyjä. Niiden myöntäminen voidaan kuitenkin sallia poikkeuksellisesti, kuten alueilla, joille on myönnetty alueellisia poikkeuksia määrätyn ehdoin. Tarkasteltavina olevat tuet eivät kuulu kyseisten ehtojen soveltamisalaan. Tämän vuoksi komissio epäilee alueellisia valtiontukia koskevilla suuntaviivoissa asetettujen sääntöjen nojalla kyseisten verotukien soveltuvuutta yhteismarkkinoille.
- (23) Kyseinen verohelpotus, jota ei ole rajattu tiettyihin aloihin, voidaan myöntää yrityksille, jotka kuuluvat yhteisön alakohtaisten sääntöjen soveltamisalaan. Tästä syystä komissio on epäillyt kyseisten tukien soveltuvuutta yhteismarkkinoille siinä tapauksessa, että tuensaaja toimii alalla, johon sovelletaan yhteisön erityissääntöjä.
- (24) Komissio on lisäksi epäillyt tarkasteltavien verotukien soveltuvuutta yhteismarkkinoille EY:n perustamissopimuksen 87 artiklan 2 ja 3 kohdan poikkeuksien nojalla. Tarkasteltavana olevia tukia ei voida pitää 87 artiklan 2 kohdan a alakohdassa tarkoitettuina sosiaalisina tukina, ne eivät ole 87 artiklan 2 kohdan b alakohdassa tarkoitettua tukea luonnonmullistusten tai muiden poikkeuksellisten tapahtumien aiheuttaman vahingon korvaamiseksi eivätkä ne kuulu määrättyjä Saksan liittotasavalan alueita koskevien 87 artiklan 2 kohdan c alakohdan määräysten soveltamisalaan. Muiden kuin edellä mainittujen 87 artiklan 3 kohdan a ja c alakohdan mukaisten poikkeusten osalta komissio on katsonut, että kyseisten tukien tarkoituksena ei ole tukea Euroopan yhteistä etua koskevan tärkeän hankkeen edistämistä eikä jäsenvaltion taloudessa olevan vakavan häiriön poistamista 87 artiklan 3 kohdan b alakohdassa tarkoitettulla tavalla. Niitä eivät koske myöskään muut 87 artiklan 3 kohdan c alakohdan määräykset "tietyn taloudellisen toiminnan ... kehityksen edistämiseksi", koska niissä ei oteta mitenkään huomioon tuensaajayritysten toiminnan laatua. Niitä ei ole myöskään tarkoitettu kulttuurin ja kulttuuriperinnön edistämiseen 87 artiklan 3 kohdan d alakohdan merkityksessä.
- (25) Sen lisäksi, että komissio on kehottanut perustamissopimuksen 88 artiklan 2 kohdan mukaisesti Espanjan viranomaisia toimittamaan sille kyseisiä tukia koskevia huomautuksia, se on kehottanut viranomaisia toimittamaan sille myös kaikki ne tiedot, jotka ovat tarpeen joillekin Navarran alueen uusille yrityksille verohelpotuksena myönnettävien verotukien arvioimiseksi. Tarkasteltavana olevassa tapauksessa pyydettiin seuraavia tämän asian kannalta merkityksellisiä tietoja: kopiot kaikista verohelpotuksen myöntämisestä koskevista päätöksistä, tiedot kunkin tuensaajan tekemistä investoinneista, luoduista työpaikoista, osakepääomasta, kunkin yrityksen saaman verohelpotuksen määrästä ja maksamatta olevasta määrästä.

III. ESPANJAN VIRANOMAISTEN HUOMAUTUKSET

⁽⁹⁾ Ks. pienille ja keskisuurille yrityksille myönnettävää valtiontukea koskevien yhteisön suuntaviivojen 3.2 kohta (EYVL C 213, 19.8.1992) ja vähämerkityksisestä tuesta annettu komission tiedonanto (EYVL C 68, 6.3.1996).

- (26) Espanjan viranomaiset toimittivat huomautuksensa Espanjan pysyvän edustuston 24 päivänä tammikuuta 2000 päivätyllä kirjeellä. Espanjan viranomaiset katso-

vat, että kyseinen verohelpotus ei ole perustamissopimuksen 87 artiklan mukaista valtiontukea, vaan kyse on yleisestä toimenpiteestä, joka ei kuulu valtiontukia koskevien määräysten soveltamisalaan. Viranomaiset korostavat erityisesti sitä, että koska kyse on ajallisesti rajatusta toimenpiteestä, se ei vaikuta välttämättä olennaisesti tuensaajayritysten harjoittamaan toimintaan. On lisäksi olemassa muita joissakin valtioissa sovellettavia välineitä, kuten sosiaaliturvalainsäädäntö, joilla on verotoimenpiteitä suurempi vaikutus yritysten kilpailuusemiin jäsenvaltioiden välisessä kaupassa. Espanjan viranomaiset huomauttavat, että verotoimenpiteiden vaikutus yrityksiin ei ole yhtenäinen, sillä jotkin yritykset hyötyvät aina muita enemmän. Tästä syystä ei voida päätellä, että kyseiset yritykset parantavat tällä tavoin kilpailuusemaansa. Ympäristönsuojeluun, tutkimukseen tai koulutukseen myönnettäviä verotukia ei katsota valtiontuiksi, eikä niiden tästä syystä katsota vääristävän kilpailua, vaikka ne hyödyttävät vain joitakin yrityksiä.

- (27) Espanjan viranomaiset huomauttavat lisäksi, ettei kyseistä verohelpotusta voida yhdistää muihin Ley Foralissa 24/1996 säädettyihin verotukiin. Viranomaisten mukaan neljän tuensaajayrityksen joukossa on yksi yritys, joka aloitti investointitoiminnan vuonna 1998 ja sai 17,45 miljoonan pesetan verohelpotuksen, yksi yritys, joka aloitti investointitoiminnan vuonna 1996 ja sai 0,45 miljoonan pesetan verohelpotuksen, ja kaksi yritystä, jotka aloittivat investointitoiminnan vuonna 1997 mutta eivät ole saaneet vielä lainkaan verohelpotusta. Kyseiset neljä yritystä ovat investoineet uuteen käyttöomaisuuteen yhteensä 2 362 miljoonaa pesetaa, luoneet 142 työpaikkaa ja maksaneet 465 miljoonan pesetan osakepääoman. Jos ne olisivat saaneet kaikki mainitussa laissa säädettyt verotuet, ne olisivat saaneet tukea yhteensä 528 miljoonaa pesetaa (investointien perusteella 236 miljoonan pesetan verohelpotukset, työpaikkojen luomisen perusteella 99 miljoonan pesetan verohelpotukset ja negatiivisten veroperustojen korvaamiseksi 193 miljoonan pesetan verohelpotukset). Komission arviointiperusteen mukaan kyseiset 528 miljoonan pesetan tuet eivät vääristäisi kilpailua. Komissio väittää kuitenkin, että 17,9 miljoonan pesetan verohelpotus vääristää kilpailua ja vaikuttaa jäsenvaltioiden väliseen kauppaan. Jos komissio katsoo kyseisten verohelpotusten vaikuttavan jäsenvaltioiden väliseen kauppaan siitä syystä, että tuensaajayritykset harjoittavat toimintaa, joka on jäsenvaltioiden välisen kaupan kohteena, samaa päätelytapaa noudattaen voitaisiin todeta, että kaikki kyseiseen lakiin perustuvat veroetuudet vaikuttavat kauppaan.

- (28) Espanjan viranomaisten mukaan kaikilla yrityksillä on mahdollisuus saada kyseinen verohelpotus, sillä se ei ole

suunnattu tiettyä taloudellista toimintaa harjoittaville, tietyillä aloilla toimiville tai tiettyyn ryhmään (esimerkiksi pk-yritykset) kuuluville yrityksille. Tarkasteltavana olevassa verohelpotuksessa samoin kuin muissa kyseeseen lakiin perustuvissa veroeduissa onkin kyse yleisestä toimenpiteestä.

- (29) Espanjan viranomaiset kyseenalaistavat myös toimenpiteiden harkinnanvaraisuuden, sillä kyseiset tuet myönnetään ilman eri toimenpiteitä mainittujen objektiivisten ehtojen täyttyessä. Navarran maakuntaneuvosto tyytyykin toteamaan asetettujen edellytysten täyttymisen voimatta muuttaa tukea tai lisätä sen myöntämiselle asetettuja edellytyksiä.
- (30) Espanjan viranomaiset katsovat edellä esitettyjen perusteluiden mukaisesti, että kyseiset verotoimenpiteet eivät täytä perustamissopimuksen 87 artiklassa tarkoitetuille valtiontuille asetettuja neljää edellytystä.

IV. ARVIOINTI TUESTA

V. TUEN LUONNE

- (31) Komissio muistuttaa, että toimenpiteiden verotuksellisella luonteella ei ole vaikutusta yhteisön valtiontukisääntöjen soveltamiseen, sillä EY:n perustamissopimuksen 87 artiklaa sovelletaan ”muodossa tai toisessa” myönnettynä tukeen. Komissio korostaa kuitenkin, että jotta toimenpide luokiteltaisiin tueksi, sen on täytettävä kaikki 87 artiklassa määritellyt neljä perustetta, joita kuvataan seuraavassa:
- (32) Ensinnäkin toimenpiteen on muodostettava tuensaajille etu, joka alentaa liiketoiminnan harjoittamisen tavallisesti aiheuttamia kustannuksia. Etu voidaan myöntää erilaisina yrityksen verorasituksen huojennuksina ja erityisesti verovelvollisuudesta myönnettynä vapautuksena tai huojennuksena. Mainittu 50 prosentin verohelpotus täyttää tämän perusteen, sillä se keventää tuensaajayritysten verorasitusta. Ilman verohelpotusta tuensaajayritys joutuisi maksamaan veron koko veroperustasta. Verohelpotus muodostaakin poikkeuksen yleisesti sovellettavasta verojärjestelmästä.
- (33) Komissio katsoo myös, että koska kyseinen verohelpotus aiheuttaa verotulojen menetyksen, siinä on kyse valtion varojen käyttämisestä veromenojen kattamiseen. Tätä perustetta sovelletaan myös jäsenvaltioiden alue- tai paikallishallinnon myöntämiin tukiin⁽¹⁰⁾. Valtiontuki voidaan myöntää myös verotoimenpiteinä, joista on sää-

⁽¹⁰⁾ Asia 248/84, Saksa v. komissio, yhteisöjen tuomioistuimen tuomio 14.10.1987 (Kok. 1984, s. I-4013).

detty lailla, asetuksella tai hallinnollisella määräyksellä tai jotka voivat perustua verohallinnon käytäntöön. Tässä tapauksessa valtion tukitoimenpiteen toteuttamisesta vastaa Navarran maakuntaneuvosto, joka on antanut asiasta lainsäädännöllisen määräyksen.

- (34) Kolmanneksi toimenpiteen on vaikutettava kilpailuun ja jäsenvaltioiden väliseen kauppaan. Tässä yhteydessä on korostettava, että Navarran yhtenäisen ohjelma-asiakirjan ⁽¹¹⁾ 2.4 luvun mukaan alueellinen talous merkitsee tiivistä yhdentymistä kansainvälisiin markkinoihin. Teollisuustuotteiden viennin osuus bruttotuotannosta oli 36 prosenttia vuonna 1995. Tärkeimpiä asiakkaita ovat yhteisön jäsenvaltiot, joiden osuus kokonaisviennistä oli 84 prosenttia vuonna 1997. Yhteisön jäsenvaltioiden osuus viennistä on kasvanut 20 prosenttiyksikköä siitä, kun Espanja liittyi Euroopan yhteisöön. Yhteisön jäsenvaltioiden osuus tuonnista Espanjaan on vielä suurempi kuin niiden osuus Espanjan viennistä. Alueen kauppatase oli selkeästi ylijäämäinen vuosina 1994–1998. Navarran talouden suhteet ulkomaihin ovat kaiken kaikkiaan erittäin avoimet. Nämä alueen talouden ominaispiirteet aiheuttavat sen, että tuensaajayritykset harjoittavat taloudellista toimintaa, joka voi olla jäsenvaltioiden välisen kaupan kohteena. Tämä aiheuttaakin sen, että tuki vahvistaa tuensaajayritysten asemaa suhteessa yhteisön markkinoilla niiden kanssa kilpaileviin yrityksiin. Tuki vaikuttaa näin ollen jäsenvaltioiden väliseen kauppaan. Lisäksi tuensaajayritysten kannattavuus paranee niiden nettotuloksen (voitto verojen jälkeen) parantuessa. Tämän ansiosta ne pystyvät kilpailemaan kyseisten verotukien ulkopuolelle jääneiden yritysten kanssa.

- (35) Espanjan viranomaiset painottavat, että kyseisen verohelpotuksen mukaisesti maksettujen verotukien määrä on vähäinen, ja perustelevat tällä tukien vähäistä tai olematonta vaikutusta jäsenvaltioiden väliseen kauppaan. Komissio korostaa tältä osin, että Espanjan viranomaisten päätelmien lähtökohtana on käytetty puutteellisia tietoja. Tiedot eivät kata koko sitä neljän vuoden jaksoa (joka alkaa ensimmäisestä vuodesta, jona yrityksen tulos oli positiivinen liiketoiminnan aloitusvuotta seuraavien seitsemän vuoden aikana), jonka aikana yritykset voivat saada verohelpotuksia. Lopullista tukimäärää ei tästä syystä voida määrittää kullekin tuensaajayritykselle kuuluvan vuoden jakson loppuun saakka. On lisäksi mahdollista, että Navarran viranomaiset ovat myöntäneet muita verohelpotuksia sen ajankohdan jälkeen, jona Espanjan viranomaiset esittivät huomautuksensa. Edellä esitetystä seuraa, että yritysten saamien verohelpotusten vähäisyyden perusteella ei voida tehdä oletuksia. Komissio muistuttaa lisäksi, että suhteellisen vähäinen

tukimäärä ei sulje pois sitä mahdollisuutta, että tuet vaikuttavat jäsenvaltioiden väliseen kauppaan. Komissio viittaa tältä osin yhteisöjen tuomioistuimen vakiintuneeseen oikeuskäytäntöön ⁽¹²⁾.

- (36) Espanjan viranomaiset kiinnittävät huomiota myös mahdolliseen epäjohtonmukaisuuteen, joka johtuu niiden mukaan siitä, että kyseinen verohelpotus sisällytetään valtiontukien osalta noudatettavan kurinalaisuuden soveltamisalaan, vaikka jotkin määrältään huomattavasti suuremmat verotuet, joilla on paljon suurempi vaikutus kilpailuun, jäävät tämän kurinalaisuuden ulkopuolelle. Komissio katsoo joutuvansa hylkäämään tämän väitteen, sillä tarkasteltavana olevaa verohelpotusta on arvioitava sen omien ominaisuuksien perusteella. Onkin muistettava, että yhteisöjen tuomioistuimen oikeuskäytännön ⁽¹³⁾ mukaan sen perustelemiseksi, että tointa tulkitaan uudestaan virheellisesti, ei voida vedota yhdenvertaisen kohtelun eikä luottamuksensuojan periaatteisiin.
- (37) Koska tarkasteltavana olevat verosäännöt ovat luonteeltaan yleisiä ja abstrakteja, komissio huomauttaa, että tukiosuuksia on tarkasteltava pelkästään yleisellä ja abstraktilla tasolla. Yksittäisten markkinoiden, alojen tai tuotteiden tukiosuuksien määrittely on mahdotonta. Tämä näkemys on vahvistettu toistuvasti yhteisöjen tuomioistuimen oikeuskäytännössä ⁽¹⁴⁾.
- (38) Edellytyksestä, jonka mukaan valtiontukien on oltava luonteeltaan erityisiä tukia, komissio katsoo, että tarkasteltavana oleva verohelpotus on luonteeltaan erityinen

⁽¹²⁾ Ks. asia C-156/98, Saksan liittotasavalta v. komissio, johdanto-osan 32 kappale: ”Riidanalaisen toimen vaikutuksista jäsenvaltioiden väliseen kauppaan todettakoon, että vakiintuneen oikeuskäytännön mukaan se, että tuki on melko vähäistä tai että tuensaajayritys on melko pieni, ei sulje ennalta pois mahdollisuutta, että tuki vaikuttaisi jäsenvaltioiden väliseen kauppaan”. Ks. myös yhteisöjen tuomioistuimen tuomiot asiassa C-142/87, Belgia v. komissio (asia ”Tubemeuse”), tuomio 21.3.1990 (Kok. 1990, s. I-959, 43 kohta); ja yhdistetyissä asioissa C-278/92, C-279/92 ja C-280/92, Espanja v. komissio, tuomio 14.9.1994 (Kok. 1994, s. I-4103, 40–42 kohta).

⁽¹³⁾ Ks. asia C-313/90, International Committee of Rayon and Synthetic Fibres ym. v. komissio, yhteisöjen tuomioistuimen tuomio 24.3.1993, johdanto-osan 45 kappale.

⁽¹⁴⁾ Ks. asia C-75/97 (”Maribel”), Belgia v. komissio, yhteisöjen tuomioistuimen tuomio 17.6.1999, 48 ja 51 kohta; asia T-298/97, Alzeta, Mauro ym. v. komissio, yhteisöjen ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen tuomio 15.6.2000, 80–82 kohta; julkisasiamies Ruiz-Jarabon päätelmät asiassa C-310/99, Italian tasavalta v. komissio, 17.5.2001, 54 ja 55 kohta; ja julkisasiamies Saggion päätelmät asiassa C-156/98, Saksa v. komissio, 27.1.2000, 31 kohta: ”Tässä yhteydessä on korostettava, että yleisen tukijärjestelmän kauppaan kohdistuvien vaikutusten määrittämiseksi riittää, että ennakoarvioinnissa voidaan kohtuullisella varmuudella katsoa, että järjestelmä vaikuttaa kauppaan. Jos yrityksen (tai kuten tässä tapauksessa, joidenkin yritysten) asema vahvistuu tukijärjestelmän ansiosta, kyseisen yrityksen saama etu voi periaatteessa vaikuttaa jäsenvaltioiden väliseen kilpailuun”.

⁽¹¹⁾ Navarran tavoitteen 2 yhtenäinen ohjelma-asiakirja, 2000–2006.

tai valikoiva, sillä se suosii joitakin yrityksiä. Tämä johdetaan siitä, että tukien myöntämisedellytykset sulkevat niiden ulkopuolelle ne yritykset, jotka on perustettu ennen edellä mainitun Ley Foralin voimaantuloa, joiden tekemät investoinnit ylittävät 100 miljoonan pesetan (601 012 euron) raja-arvon ja jotka luovat alle kymmenen työpaikkaa. Komissio muistuttaa tässä yhteydessä, että eurooppalaisia yrityksiä koskevan viidennen kertomuksen (15) mukaan vuonna 1995 Euroopan yhteisössä oli 16 767 000 yritystä, joissa oli alle kymmenen palkattua työntekijää tai ei lainkaan palkattuja työntekijöitä. Tämä on 92,89 prosenttia (16) yhteisön yritysten kokonaismäärästä. Espanjan osalta tämä prosentuaalinen osuus oli vieläkin korkeampi eli noin 95 prosenttia (17). Prosenttiluvut ovat luultavasti vieläkin korkeammat uusien yritysten osalta, sillä yritysten henkilöstömäärä kasvaa yleensä niiden aseman vahvistumisen ja kasvun käynnistymisen myötä. Espanjassa tämä prosenttiluku oli vuonna 1995 vielä korkeampi eli noin 98 prosenttia (18). Kaikki viittaa siihen, että yksi tukien myöntämiseksi asetetuista edellytyksistä aiheuttaa sen, että suuri osa yrityksistä jää tuen ulkopuolelle. Kyseisen raja-arvon objektiivisuus ei estä tukien valikoivuutta ja sellaisten yritysten jäämistä tuen ulkopuolelle, jotka eivät täytä asetettuja edellytyksiä, vaikka joidenkin kolmansien huomautuksissa niin väitetäänkin.

- (39) Veroviranomaisten mahdollisesta harkintavallasta komissio huomauttaa, että tukea ei myönnetä ilman eri toimenpiteitä. Navarran maakuntaneuvosto tutkii tukihakemukset ennakkoon ja tutkimustensa jälkeen myöntää mahdollisesti hakijalle tukea. Espanjan viranomaisten mukaan kyse on ainoastaan sen varmistamisesta, että hakija täyttää kaikki edellytykset. Viranomaiset eivät kuitenkaan täsmennä sitä, miksi varmistaminen on toteutettava ennakkoon eikä jälkikäteen, kuten yleensä verotulohen-
hallinnossa.
- (40) Viitattaessa verohelpotuksen perusteleminen verojärjestelmän luonteella tai taloudellisella rakenteella komissio korostaa, että tätä arvioitaessa on tutkittava, liittyvätkö kyseiset verotoimenpiteet verojärjestelmälle ominaisiin tavoitteisiin vai muihin tavoitteisiin, jotka voivat olla oikeutettuja, mutta eivät liity kyseiseen verojärjestelmään. Sen määrittäminen, noudattavatko kyseiset toimenpiteet verojärjestelmän sisäistä logiikkaa, kuuluu kuitenkin asianomaiselle jäsenvaltiolle (19). Espanjan viranomaiset eivät ole toimittaneet näitä tietoja. On lisäksi muistettava, että kyseisen Ley Foralin 24/1996 johdantoosan mukaan joidenkin kyseisessä laissa säädettyjen verotoimenpiteiden tarkoituksena on luoda taloudellisia kannustimia tuotannon ja reaalitalouden kehittämiseksi. Kyse onkin toimenpiteistä, joilla pyritään taloutta edistävään tavoitteisiin, jotka eivät noudata kaikille verojärjestelmille ominaista päätavoitetta – valtion menojen

rahoittamiseen käytettävien varojen keruu – eivätkä Espanjan verojärjestelmälle ominaisia tasapuolisuuden ja progressiivisuuden periaatteita (20). Komissio katsoo tästä syystä alustavasti, että jos Espanjan viranomaiset eivät kykene osoittamaan kyseisten toimenpiteiden noudattavan verojärjestelmän sisäistä logiikkaa, verohelpotusta ei voida perustella järjestelmän luonteella tai taloudellisella rakenteella. Komissio toteaa lisäksi, että verohelpotus liittyy muihin kuin verojärjestelmälle ominaisiin tavoitteisiin.

- (41) Päätelmänä voidaan todeta, että komissio katsoo kyseisen verohelpotuksen olevan perustamissopimuksen 87 artiklan 1 kohdassa ja ETA-sopimuksen 61 artiklan 1 kohdassa tarkoitettua valtiontukea, sillä kyse on valtion myöntämästä ja valtion varoista myönnetystä tuesta, joka suosii joitakin yrityksiä, vääristää kilpailua ja vaikuttaa jäsenvaltioiden väliseen kauppaan.

VI. VEROHLPOTUKSEN SÄÄNTÖJENVASTAISUUS

- (42) Koska tarkasteltavana oleva tukiohjelma ei edellytä Espanjan viranomaisten sitoutuvan myöntämään tuet vähämerkityksisten tukien myöntämisedellytysten mukaisesti (21), komissio katsoo, ettei kyseisten tukien voida katsoa kuuluvan *de minimis* -säännön soveltamisalaan. On korostettava, että Espanjan viranomaiset eivät ole väittäneet menettelyn missään vaiheessa, että kyseiset tuet olisivat kokonaan tai osittain vähämerkityksisiä tukia. Kyseiset tuet eivät voisi noudattaa vähämerkityksistä tukea koskevia sääntöjä varsinkaan siksi, ettei ole mitään takeita siitä, että tuki ei ylitä 100 000 euron rajaa. Tuet eivät ole myöskään voimassa olevia tukia, sillä ne eivät täytä Euroopan yhteisön perustamissopimuksen 93 artiklan soveltamista koskevista yksityiskohteisista säännöistä 22 päivänä maaliskuuta 1999 annettun neuvoston asetuksen (EY) N:o 659/1999 1 artiklan b kohdassa säädettyjä edellytyksiä (22).
- (43) Valtiontuet, joihin ei sovelleta *de minimis* -sääntöä ja jotka eivät ole voimassa olevia tukia, kuuluvat perustamissopimuksen 88 artiklan 3 kohdassa ja ETA-sopimuksen 62 artiklan 3 kohdassa määrätyn ilmoitusvelvollisuuden soveltamisalaan. Koska Espanjan viranomaiset eivät ole kuitenkaan noudattaneet tätä velvollisuutta, komissio katsoo, että tukia on pidettävä sääntöjenvastaisina. Komissio pahoittelee, etteivät Espanjan viranomaiset ole täyttäneet ennakkoilmoitusvelvollisuuttaan.

(15) "Enterprises in Europe — Fifth Report" ("Yritykset Euroopassa", viides kertomus), EUROSTAT.

(16) Kyseisen kertomuksen sivulla 31 olevassa taulukossa olevien tietojen mukaan.

(17) Kyseisen kertomuksen sivulla 224 olevassa taulukossa olevien tietojen mukaan.

(18) Kyseisen kertomuksen sivulla 73 olevassa taulukossa olevien tietojen mukaan.

(19) Ks. julkisasiamies Ruiz-Jarabon asiassa C-6/97 esittämien päätelmien 27 kohta.

(20) Espanjan perustuslain 31 §.

(21) Tukia koskevan arvioinnin tulokset ovat samat riippumatta siitä, perustuuko arviointi komission tiedonantoon vähämerkityksisestä tuesta (EYVL C 68, 6.3.1996) vai EY:n perustamissopimuksen 87 ja 88 artiklan soveltamisesta vähämerkityksiseen tukeen 12 päivänä tammikuuta 2001 annettuun komission asetukseen (EY) N:o 69/2001 (EYVL L 10, 13.1.2001, s. 30).

(22) EYVL L 83, 27.3.1999, s. 1.

(44) Komissio huomauttaa toisaalta, että koska tarkasteltavana olevasta verohelpotuksesta ei ole annettu missään vaiheessa perustamissopimuksen 88 artiklan 3 kohdan mukaista ilmoitusta, komissio ei ole voinut tehdä päätöstä sen soveltuvuudesta yhteismarkkinoille. Koska komissiolla ei ole varmuutta verohelpotuksen soveltuvuudesta yhteismarkkinoille, Espanjan viranomaisilla ja asianomaisilla osapuolilla ei näin ollen voi olla oikeutettuja odotuksia kyseessä olevien tukien sääntöjen mukaisuudesta ja yhteismarkkinoille soveltuvuudesta. Tuensajat eivät näin ollen voi vedota valtiontukia koskevan perustellun luottamuksen tai oikeusvarmuuden periaatteisiin kyseisen verohelpotuksen osalta. Tässä yhteydessä on muistutettava, että ”vakiintuneen oikeuskäytännön mukaan luottamuksensuojaansa saa vedota oikeussubjekti, joka on tilanteessa, josta käy ilmi, että yhteisön viranomaiset ovat luoneet hänelle perusteltuja odotuksia [...]”. Sitä vastoin kukaan ei voi väittää luottamuksensuojan periaatetta loukatun, jos viranomaiset eivät ole antaneet täsmällisiä vakuutuksia asiassa.”⁽²³⁾

VII. ARVIOINTI TUKIEN SOVELTUVUDESTA YHTEISMARKKINOILLE

(45) Koska kyseinen tukiohjelma kattaa vain NUTS⁽²⁴⁾ II -alueisiin kuuluvan Navarran maakunnan, on tutkittava, voidaanko kyseisessä maakunnassa myönnettäville tuille myöntää 87 artiklan 3 kohdan a ja c alakohtien mukaisia alueellisia poikkeuksia. Navarran autonomisen alueen tukikelpoisuudesta komissio muistuttaa, että tälle alueelle ei ole koskaan myönnetty 87 artiklan 3 kohdan a alakohdan poikkeusta, sillä Navarran BKT/asukas⁽²⁵⁾ on aina ollut yli 75 prosenttia yhteisön keskiarvosta. Alueellisten sääntöjen⁽²⁶⁾ mukaan perustamissopimuksen 87 artiklan 3 kohdan a alakohdan mukaisen poikkeuksen myöntämisedellytykset täyttyvät vain siinä tapauksessa, että alueen (tässä tapauksessa NUTS II -alueen) BKT asukasta kohden on alle 75 prosenttia yhteisön keskiarvosta.

(46) Navarran kuulumisesta perustamissopimuksen 87 artiklan 3 kohdan c alakohdan poikkeuksen soveltamisalaan komissio muistuttaa, että se ehdotti perustamissopimuksen 88 artiklan 1 kohdassa määrätyn menettelyn mukaisesti Espanjan aluetukikartan muuttamisesta 26 päivänä heinäkuuta 1995 tehdyssä päätöksessään⁽²⁷⁾, että Espanjan viranomaiset muuttaisivat aluekarttaa siten,

että osa Navarraa katsottaisiin vastedes alueeksi, jonka alueelliseen kehitykseen myönnettyt tuet voitaisiin katsoa yhteismarkkinoille soveltuviksi 87 artiklan 3 kohdan c alakohdan poikkeuksen nojalla edellyttäen, että suuryrityksille myönnettävät tuet eivät ylitä 15 prosentin NAE enimmäisintensiteettiä. Alueelliseen kehitykseen muualla Navarrassa myönnettävien tukien ei sijaan voitu katsoa soveltuvan yhteismarkkinoille 87 artiklan 3 kohdan c alakohdan poikkeuksen nojalla. Espanjan viranomaiset hyväksyivät komission ehdotuksen pysyvän edustustonsa 26 päivänä syyskuuta 1995 päivätyllä kirjeellä. Uusi kartta tuli näin ollen voimaan kyseisenä päivänä. Jälkimmäisen jakson osalta komissio muistuttaa, että se hyväksyi 11 päivänä huhtikuuta 2000 tekemällään päätöksellä Espanjan aluetukikartan vuosiksi 2000–2006. Kyseisen kartan mukaisesti tietyt osat Navarraa katsotaan alueeksi, jonka alueelliseen kehitykseen myönnettävät tuet voidaan katsoa yhteismarkkinoille soveltuviksi perustamissopimuksen 87 artiklan 3 kohdan c alakohdan poikkeuksen nojalla, jos tuet eivät ylitä 20 prosentin NAE enimmäisintensiteettiä. Alueelliseen kehitykseen muualla Navarrassa myönnettävien tukien ei sen sijaan voitu katsoa soveltuvan yhteismarkkinoille 87 artiklan 3 kohdan c alakohdan poikkeuksen nojalla.

(47) Verohelpotuksena myönnettyt valtiontuet edistävät sellaisten uusien yritysten perustamista Navarran autonomiselle alueelle, joiden alkuinvestoinnit ja luotujen työpaikkojen määrä ylittävät määrättyt rajat. Vaikka vähimmäisinvestoinnit ja luotujen työpaikkojen vähimmäismäärä ylittyisivätkin, kyseiset verotuet eivät ole luonteeltaan investointi- eikä työllisyystukea. Kyseisten verotukien perustana ei ole investoinnin määrä, luotujen työpaikkojen lukumäärä eivätkä kyseisiin työpaikkoihin liittyvät palkkakustannukset vaan veroperusta. Tukea ei toisaalta myöskään myönnetä investoinnin määrästä, työpaikkojen lukumäärästä tai palkkakustannuksista laskettuna prosentuaalisena osuutena ilmaistuun rajaan saakka, vaan veroperustasta laskettuun prosentuaaliseen osuuteen saakka. Komissio muistuttaa tältä osin, että alueellisia valtiontukia koskevien suuntaviivojen liitteessä I huomautetaan, että ”verohelpotuksen muodossa annettuja tukia voidaan pitää investointeihin liittyvinä tukina, kun niiden perustana on tietty kyseiselle alueelle tehty investointi. Lisäksi kaikki verohelpotuksen muodossa annetut tuet voidaan liittää investointeihin, jos niille määrätään yhteinen yläraja, joka ilmaistaan prosentteina alueelle tehdyistä investoinneista.” Tämän mukaisesti investointitukena ei voida pitää verotukia, jotka eivät täytä näitä kriteereitä – kuten tässä tapauksessa.

(48) Koska kyseiset tuet alentavat kuitenkin osittain tuensajayritysten yhtiöveroa, ne ovat luonteeltaan toimintatukia. Yhtiövero on vero, joka sen kohteina olevien yritysten on pakko maksaa määräajoin tavanomaisen hallin-

⁽²³⁾ Yhdistetyt asiat T-132/96 ja T-143/96, Freistaat Sachsen ym. v. komissio, yhteisöjen ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen tuomio 15.12.1999, 300 kohta (Kok. 1999, s. II-3663).

⁽²⁴⁾ Tilastollisten alueyksiköiden nimikkeistö (Nomenclature of Territorial Units for Statistics, NUTS).

⁽²⁵⁾ Bruttokansantuote (BKT) asukasta kohden laskettuna ostovoimayksikkönä.

⁽²⁶⁾ Jäljempänä olevat viittaukset alueellisiin sääntöihin perustuvat vain alueellisia valtiontukia koskeviin suuntaviivoihin (98/C 74/06). Kyseisten tukien arvioinnin tulos olisi joka tapauksessa sama myös siinä tapauksessa, että arviointi perustuisi edellä mainittuihin sääntöihin. Ks. alueellisia valtiontukia koskevien suuntaviivojen 3.5 kohta (98/C 74/06).

⁽²⁷⁾ EYVL C 25, 31.1.1996, s. 3.

tonsa puitteissa. Kyseisiä verotukia onkin aiheellista tarkastella tällaisiin toimintatukiin mahdollisesti sovellettavien poikkeuksien kannalta.

- (49) Komissio muistuttaa tältä osin, että toimintatuiksi katsottavat aluetuet ovat alueellisia valtiontukia koskevien suuntaviivojen nojalla periaatteessa kiellettyjä. Poikkeuksellisesti tämäntyyppisiä tukia voidaan kuitenkin myöntää alueilla, joihin sovelletaan perustamissopimuksen 87 artiklan 3 kohdan a alakohdan poikkeusta edellyttäen, että tuki täyttää kyseisten suuntaviivojen 4.15–4.17 kohdassa määrätty ehdot, sekä syrjäisimmillä alueilla tai harvaanasutuilla alueilla lisäkuljetuskustannusten korvaamiseen. Navarran NUTS II -alueeseen ei näin ollen voida soveltaa 87 artiklan 3 kohdan a alakohdan poikkeusta, eikä toimintatukien myöntäminen kuulu näiden edellytysten piiriin. Navarran NUTS II -tason alue ei kuulu myöskään syrjäisimpiin ⁽²⁸⁾ eikä harvaanasuttuihin alueisiin ⁽²⁹⁾. Verohelpotukseen sisältyvät toimintatukiosat ovat näin ollen kiellettyjä erityisesti siksi, että niitä ei myönnetä alueella, johon sovelletaan perustamissopimuksen 87 artiklan 3 kohdan a alakohdan poikkeusta, syrjäisimpiin kuuluvalla alueella eikä harvaanasutulla alueella. Kyseiset tuet eivät näin ollen sovellu yhteismarkkinoille.
- (50) Komissio katsookin, ettei tarkasteltavana olevan verotukiohjelman voida katsoa soveltuvan yhteismarkkinoille EY:n perustamissopimuksen 87 artiklan a ja c alakohdan alueellisten poikkeusten nojalla, sillä ohjelma ei ole aluekäsäntöjen mukainen.
- (51) Sen lisäksi, että tutkitaan tietyn taloudellisen toiminnan kehitykseen liittyvän perustamissopimuksen 87 artiklan 3 kohdan c alakohdan poikkeuksen soveltamista alueellisiin toimenpiteisiin, on tutkittavat myös mahdollisuutta soveltaa kyseistä poikkeusta muihin tarkoituksiin. Voidaan todeta, että kyseisen verohelpotuksen tavoitteena ei ole edistää tiettyä taloudellista toimintaa 87 artiklan 3 kohdan c alakohdassa tarkoitettulla tavalla. Tällaista toimintaa ovat varsinkin tämän asian kannalta merkityksellisten yhteisön sääntöjen mukainen pienten ja keskisuurten yritysten toiminnan kehittäminen, tutkimus- ja kehitystyö, ympäristönsuojelu, uusien työpaikkojen luominen tai koulutus. Kyseisiin verotukiin ei tästä syystä voida soveltaa tietyn taloudellisen toiminnan kehittämistä koskevaa 87 artiklan 3 kohdan c alakohdan poikkeusta edellä mainittujen tavoitteiden saavuttamiseksi.
- (52) Koska verohelpotuksen myöntämiselle ei ole asetettu alakohtaisia rajoituksia, sitä voidaan myöntää rajoituksetta yhteisön erityissääntöjen soveltamisalaan kuuluvilla herkkillä aloilla toimiville yrityksille. Tällaisia aloja ovat esimerkiksi perustamissopimuksen liitteessä I lueteltujen maataloustuotteiden tuotanto, jalostus ja kaupan pitäminen, kalastus, hiili- ja terästeollisuus, liikenne, laivanrakennus, synteettiset kuidut ja autoteollisuus ⁽³⁰⁾. Komissio katsoo tämän mukaisesti, että verohelpotuksena myönnettävät verotuet eivät välttämättä noudata mainittuja alakohtaisia sääntöjä. Kyseinen verohelpotus ei täytä edellytystä, jonka mukaan tuki ei saa edistää uutta tuotantokapasiteettia, jotta herkkillä aloilla perinteisesti ilmevät liikkaprositeettiongelmat eivät pahenisi. Komissio katsookin, että jos tuensaaja toimii mainituilla aloilla, mutta ei kuulu kyseisiä aloja koskevien sääntöjen soveltamisalaan, tarkasteltavana olevat tuet eivät sovellu yhteismarkkinoille tietyn taloudellisen toiminnan edistämistä koskevan EY:n perustamissopimuksen 87 artiklan 3 kohdan c alakohdan poikkeuksen nojalla.
- (53) Tarkasteltavina oleviin tukiin ei voida soveltaa perustamissopimuksen 87 artiklan 3 kohdan a ja c alakohdan poikkeuksia eikä muita 87 artiklan 2 ja 3 kohdan poikkeuksia. Kyseisiä tukia ei voida katsoa 87 artiklan 2 kohdan a alakohdan mukaisiksi sosiaalisiksi tuiksi eikä 87 artiklan 2 kohdan b alakohdan mukaisiksi luonnonmullistusten tai muiden poikkeuksellisten tapahtumien aiheuttaman vahingon korvaamiseksi myönnettäviksi tuiksi. Niiden tavoitteena ei ole 87 artiklan 3 kohdan b alakohdan mukaisesti edistää Euroopan yhteistä etua koskevaa tärkeää hanketta eikä poistaa jäsenvaltion taloudessa olevaa vakavaa häiriötä. Niihin ei voi soveltaa 87 artiklan 3 kohdan d alakohdan poikkeusta, koska niitä ei ole tarkoitettu kulttuurin ja kulttuuriperinnön edistämiseen. Tarkasteltavana olevat tuet eivät näin ollen sovellu yhteismarkkinoille.
- (54) Koska kyseinen verohelpotus kattaa useita vuosia, osa verotuista voi olla tällä hetkellä vielä maksamatta. Nämä tuet ovat kuitenkin sääntöjenvastaisia ja yhteismarkkinoille soveltumattomia. Espanjan viranomaisten onkin peruutettava tuensaajille myönnetyn verohelpotuksen mahdollisen jäljellä olevan osan maksaminen.
- (55) Jo maksettujen, yhteismarkkinoille soveltumattomien tukien osalta on muistettava, että edellä mainittujen

⁽²⁸⁾ Alue ei sisälly perustamissopimuksen 299 artiklassa olevaan syrjäisimpien alueiden luetteloon.

⁽²⁹⁾ Ks. alueellisia valtiontukia koskevien suuntaviivojen 3.14 kohta (89/C74/06).

⁽³⁰⁾ Tällä hetkellä voimassa olevat alakohtaiset säännöt ovat saatavilla Euroopan yhteisöjen virallisessa lehdessä ja kilpailun pääosaston verkkosivuilla osoitteessa http://europa.eu.int/comm/competition/state_aid/legislation/.

perusteiden mukaan tuensaajat eivät voi vedota yhteisön oikeuden yleisperiaatteisiin, esimerkiksi luottamuksen suojan tai oikeusvarmuuden periaatteisiin. Asetuksen (EY) N:o 659/1999 14 artiklan 1 kohdan soveltamiselle ei näin ollen ole estettä. Kyseisen kohdan mukaan "sääntöjenvastaista tukea koskeissa kielteisissä päätöksissä komissio päättää, että asianomaisen jäsenvaltion on toteutettava kaikki tarpeelliset toimenpiteet tuen perimiseksi takaisin tuensaajalta". Espanjan viranomaisten onkin toteutettava tässä tapauksessa kaikki tarvittavat toimenpiteet jo maksetun tuen perimiseksi takaisin palauttaakseen ennalleen taloudellisen tilanteen, jossa tuensaajajärytykset olisivat ilman sääntöjenvastaista tukea. Tuet on perittävä takaisin Espanjan lainsäädännön määräysten ja menettelyiden mukaan. Takaisinperittävään tukeen sisällytetään korko alkaen siitä ajankohdasta, kun tuki myönnettiin, tuen todelliseen takaisinperintään asti. Korko perustuu aluetukien avustusekvivalenttien laskennassa Espanjassa käytettyyn viitekorkoon ⁽³¹⁾.

(56) Tämä päätös koskee koko tukiohjelmaa ja se on pantava täytäntöön välittömästi. Myös kyseisestä ohjelmasta myönnetyt yksittäiset tuet on perittävä takaisin. Komissio muistuttaa, että tämä päätös ei estä sitä, että yksittäisten tukien katsotaan ominaisuuksiensa perusteella olevan kokonaan tai osittain yhteismarkkinoille soveltuvia joko komission jälkikäteen tekemän päätöksen tai poikkeusasetusten nojalla.

(57) Komissio päätelee edellä esitetyn perusteella, että

— Espanja on ottanut sääntöjenvastaisesti käyttöön Navarran autonomisella alueella investointien verohelpotuksen ja rikkonut siten perustamissopimuksen 88 artiklan 3 kohtaa,

— kyseinen verohelpotus ei sovellu yhteismarkkinoille,

— Espanjan viranomaisten on peruutettava mahdollisesti joillekin tuensaajille vielä maksamatta oleva tuen loppuosa; Espanjan viranomaisten on toteutettava kaikki tarvittavat toimenpiteet jo maksetun, yhteismarkkinoille soveltumattoman tuen perimiseksi takaisin palauttaakseen ennalleen taloudellisen tilanteen, jossa tuensaajajärytykset olisivat ilman sääntöjenvastaista tukea,

ON TEHNYT TÄMÄN PÄÄTÖKSEN:

1 artikla

Verohelpotuksena toteutettu valtiontuki, jonka Espanja on pannut sääntöjenvastaisesti täytäntöön Navarran autonomisella alueella 30 päivänä joulukuuta 1996 annetun Ley Foralin 24/1996 52–56 §:n nojalla ja rikkonut siten perustamissopimuksen 88 artiklan 3 kohtaa, ei sovellu yhteismarkkinoille.

2 artikla

Espanjan on poistettava käytöstä 1 artiklassa mainittu tukiohjelma siltä osin kuin sen vaikutukset jatkuvat edelleen.

3 artikla

1. Espanjan on toteutettava kaikki tarvittavat toimenpiteet 1 artiklassa tarkoitetun ja tuensaajille sääntöjenvastaisesti maksetun tuen perimiseksi takaisin.

Espanjan on peruutettava maksamatta olevan tuen maksaminen.

2. Tuki on maksettava takaisin viipymättä kansallisen oikeuden mukaisten menettelyjen mukaisesti, jos niissä mahdollistetaan päätöksen välitön ja tehokas täytäntöönpano. Takaisinperittävään tukeen sisällytetään korko alkaen siitä, kun tuki asetettiin tuensaajien käyttöön, tuen todelliseen takaisinperintään asti. Korko perustuu aluetukien avustusekvivalenttien laskennassa käytettyyn viitekorkoon.

4 artikla

Espanjan on ilmoitettava kahden kuukauden kuluessa tämän päätöksen tiedoksiantamisesta sen noudattamiseksi toteuttamansa toimenpiteet.

5 artikla

Tämä päätös on osoitettu Espanjan kuningaskunnalle.

Tehty Brysselissä 11 päivänä heinäkuuta 2001.

Komission puolesta

Mario MONTI

Komission jäsen

⁽³¹⁾ Komission kirje jäsenvaltioille SG(91) D/4577, 4.3.1991. Ks. myös asia 142/87, Belgia v. komissio, yhteisöjen tuomioistuimen tuomio 21.3.1990 (Kok. 1990, s. I-950).